

Politisk kokebok for humlehelter

Å kjempe humlas sak kan gjøres på mange slagmarker. For, ja, vi står i en kamp for naturen, for andre arter og deres leveområder.

Pollinerende insekter har vært i kryssilden de siste 50 årene og taper stadig terreng -bokstavelig tap. Intensivt landbruk og generell nedbygging av kulturlandskapet er hovedårsakene, men også klimaendringene virker negativt på noen av våre sårbare arter.

Beslutninger om arealendringer taes ofte av folkevalgte. Denne lille kokeboken skal hjelpe deg å bruke din demokratiske rett på vegne av humla og hennes seksbeinte med bestøvere. For selvom det hjelper at vi planter for nektar og pollen, at vi lar vær å klippe plenen og at vi etablerer gode dvale- og yngleplasser, så er det de naturlige leveområdene som er disse insektenes egentlige hjem. Vi kan være en støtte i å skape grønne korridorer mellom disse leveområdene, men de virkelig store slagene foregår faktisk i et kommunehus nær deg!

Ingredienser

3 kopper engasjement

2 ts sosial innsats

Ett par tursko

1 kopp lokalkunnskap

1 kopp artskunnskap

Sporadisk dryss av Internett

En dæsj Folkeskikk

Fremgangsmåte

Gjør deg kjent med kommunens planer og strategier.

Finn de viktigste leveområdene og artene der.

Ta kontakt med en folkevalgt du vil påvirke.

Vær positiv og grei samtidig som du formidler at dette er en sak som er viktig for deg og for kommunen du bor i.

Lokalt/kommunalt

På SABIMAS <http://naturkampen.sabima.no/> kan du finne statusen for den kommunen du bor i.

På kommunens nettsider finner du «høringer», her legges det ut informasjon om nye reguleringsplaner.

Dette betyr planer for landskapsendringer. Dersom du følger med på slike planer kan du gi tilbakemelding til kommunen når du ser at viktige leveområder blir berørt. Det er ikke alltid at det er gjort tilstrekkelig kartlegging på stedet til at man kan avsløre om det eksisterer viktig arts mangfold her -eller om området er spesielt gode leveområder. Som innbygger har du mulighet til å gjøre beslutningstagerne oppmerksom på dette dersom det er tilfelle.

Når kommunens arealplan skal rulleres er det ekstra viktig å følge med. Da kan viktige frilufts- og landbruksområder «LNF», settes av til nye formål som kan føre til nedbygging. Det er lurt å være tidlig ute! Følg med så snart det opplyses om at det arbeides med ny arealplan og gjør deg kjent kart og endringer samt tidsfrister for behandling og innspillsrunder.

På kommunens nettsider finner du også kommunedelplaner og strategier.

Finn ut om kommunen har vedtatt, eller foreslått, dokumenter for å ivareta insektslivet. Du kan også sende e-post til kommunen for å få svar på den informasjonen som ikke ligger synlig på nettsiden.

Spørsmål som kan være aktuelle:

Har kommunen en gjennomtenkt skjøtsel av sine eiendommer?

Kjøper de pryddplanter som gir nektar og pollen gjennom sesongen?
Hvordan skjøttes de blomsterrike veikanter som er under kommunens ansvar?
Gjennomføres det tiltak mot planter med spredningsfare som lupin og kanadagullris?
Finnes det politiske vedtak som vedrører pollinerende insekter og hvordan følges evt. disse opp i daglig drift?
Hvordan informeres bønder om tiltaksordninger for å ta vare på pollinerende insekter?
Er det registrert spesielle arter i kommunen som har egen handlingsplan, og hvordan er denne ivarettatt for året som kommer?
Hvordan er «tiltaksplanen for ville pollinerende insekter 2021-2028» implementert i kommunens drift?

Beslutningstakere

De som sitter i Plan og Bygg Utvalg eller Plan- og Teknikk Utvalg innstiller i arealsaker til kommunestyrene. På kommunenes nettside vil du finne politikerne som sitter i disse utvalgene, møtedatoer og sakslisten de skal behandle. Hvem taler humlas sak i din kommune og hvordan er kunnskapen til de som sitter der om disse sakene?

NB!

Ikke vær for streng når du henvender deg til politikere. Folkevalgte gjør stort sett sitt aller beste og har gode intensjoner. Vis deg fra en hyggelig side og spør om å få summe litt om humler og andre bier. Fortell om ditt eget engasjement og ikke vift med brodden. Om du sender en e-post eller tar en prat så ta en hyggelig tone! Nesten alle liker humler, men det er sannsynligvis helt andre grunner for at vedkommende bruker sin fritid på politikk og det er mange gode saker folkevalgte brenner for. -Men det er viktig å få en god dialog om forvaltning av natur og økologisk balanse og her kan vi alle bidra og opplyse hverandre. Vi må ha som mål å øke kunnskapsgrunnlaget hos beslutningstakerne.

I 2023 er det lokalvalg. De fleste avgjørelser om nedbygging av natur i Norge taes av lokale folkevalgte. Om du får besøk av kandidater på døren eller oppsøker dem på stand i valgkamp perioden så snakk med dem om humla. Hva vet de, hva tenker de og hva vil de gjøre dersom de blir valgt inn i kommunestyret?

Arealplaner

Gjør deg kjent med kommunens arealplan. Her finner du planer som kanskje ikke ennå er igangsatt. Leveområder som er regulert for byggeplaner som bolig eller næring har kanskje mangelfull kartlegging. Hvis du føler deg kompetent kan du legge inn funn av insekter og planter, dette vil øke kunnskapen om naturen og dersom man gjør sjeldne funn eller funn av beskyttede arter vil kommunen være pliktig til å måtte undersøke nærmere før eventuell utbygging kan skje.

I arealplanen skal det finnes en del som heter bestemmelser. Her har mange kommuner lagt inn regler for beplantning og skjøtsel av grøntområder til fordel for insektlivet. Skal din kommunes arealplan rulleres kan det være en god anledning til å gi innspill om å innføre dette. Innspill kan gies til folkevalgte på e-post eller via en telefonprat før førstegangsbehandling av saken, eller som skreven tekst til kommunen gjennom portal eller per e-post mens planen er på høring.

Andre planer og strategier

Mange kommuner har andre planer og strategier som berører livsvilkårene for ville pollinerende insekter. Naturmangfoldsplaner er de mest åpenbare.

Jordvernstrategier og trafikale planer kan også vise seg å berøre insektssaken.

Man tenker kanskje ikke så ofte på klimaendringene i forbindelse med insektsdød, men klimaendringer fører også til nedgang i bestander ville dyr. I Norge er til humlearter rødlistet i 2021 som følge av klimaendringer. At kommunen har en klimastrategi er derfor også viktig for denne saken.

Å ta vare på natur er bra både for klima og biologisk mangfold!

Naturtypekart

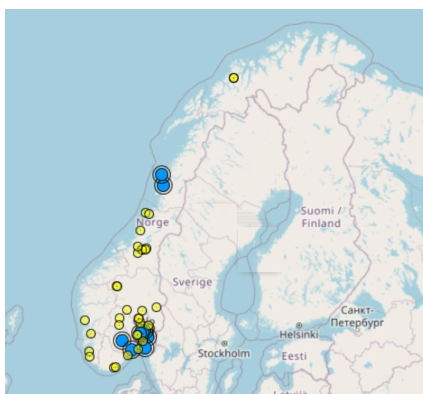
Det finnes også kart for verdifulle naturtyper. Gjør deg gjerne kjent med de viktige naturtypene i din kommune, da kan du respondere raskt hvis du oppdager reguleringsplaner som berører disse.

Nasjonalt

Artsdatabanken og folkeforskning

Artsdatabanken er en database hvor alle over 13 år kan opprette en bruker og registrere artsfunn i Norge. Registreringene brukes både til forskning og som en del av kunnskapsgrunnlaget når nye areal skal bygges ut. Når amatører uten fagutdannelse innen biologi legger inn artsfunn kalles det folkeforskning. Alle funn gjøres tilgjengelig på Artskart. På artskart kan en søke etter bestemte dyr, sopp eller planter -eller man kan søke funn på et sted.

Folkeforskning er et viktig bidrag til forvaltning og vern av leveområder men mange steder er registreringene mangelfull. Det finnes apper som hjelper deg til artsbestemmelse, men det beste er å ta et kurs i en interesseorganisasjon for å bli god på å bestemme arter. Noen arter er imidlertid allmennkunnskap -som å gjenkjenne pinnsvin, grevling, padde og vanlige villfugler. Slike registreringer kan ha stor verdi på sikt.

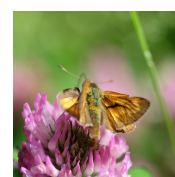
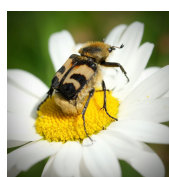
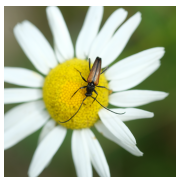
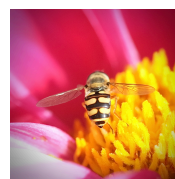

Fra prosjektet Den ville pollinatortellingen, 13. juli 2023

La Humla Suse har sine egne folkeforskningsprosjekt i Artsdatabanken kalt «Humlejakt» og «Den ville pollinatortellingen» digitalt kurs som lærer deg å bestemme utvalgte arter

[https://m.youtube.com/watch?](https://m.youtube.com/watch?fbclid=IwAR03EEdzsRQAqCkkCzZ2EmA7PBPj3BS1JlmojyoSPndmHLXtnGCAqMSqDWM_aem_Abc_Pka0FVKH8bCy6lBsYoYgE7vGfLYzs3qsAEf5rDvwD0CTLQX6GCOP1WvI8FOya08&v=O7wOj_F2BRw&feature=youtu.be)

[fbclid=IwAR03EEdzsRQAqCkkCzZ2EmA7PBPj3BS1JlmojyoSPndmHLXtnGCAqMSqDWM_aem_Abc_Pka0FVKH8bCy6lBsYoYgE7vGfLYzs3qsAEf5rDvwD0CTLQX6GCOP1WvI8FOya08&v=O7wOj_F2BRw&feature=youtu.be](https://m.youtube.com/watch?fbclid=IwAR03EEdzsRQAqCkkCzZ2EmA7PBPj3BS1JlmojyoSPndmHLXtnGCAqMSqDWM_aem_Abc_Pka0FVKH8bCy6lBsYoYgE7vGfLYzs3qsAEf5rDvwD0CTLQX6GCOP1WvI8FOya08&v=O7wOj_F2BRw&feature=youtu.be)

Overordnede strategier og planer

I Norge har vi en «Pollinatorstrategi» og en «Tiltaksplan for ville pollinerende insekter 2021-2028». I sistnevnte står det hvordan ulike sektorer kan bidra til å ivareta pollinerende insekter og deres leveområder. Hvis du har kapasitet er det fint å lese gjennom disse for å konfrontere lokalpolitikere, skrive leserinlegg eller kanskje du ser muligheter for tiltak i nærmiljøet du ikke har tenkt på før.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/3e16b8410e704d54af40bcb3e687fb4e/nasjonal-strategi-for-villbier.pdf>

<https://www.regjeringen.no/contentassets/5797b01a43fa4cdd8b220afb3df68791/212216-kld-tiltaksplan-web.pdf>

Nyttige lenker

<https://www.regjeringen.no/contentassets/5797b01a43fa4cdd8b220afb3df68791/212216-kld-tiltaksplan-web.pdf>

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-pollinatorstrategi/id2606300/>

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>
https://snl.no/Grunnlovens_milj%C3%B8paragraf

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/naturmangfold-kommuneplanleggingen-tilskudd/>

Inspirasjon

<https://www.lahumlasuse.no/wp-content/uploads/2022/11/RodknappsandbieOvervakingAust-Agder2022RapportLHS-RB.pdf>

<https://www.nlr.no/files/documents/Tiltak-for-leveomraader-for-pollinerende-insekter-v2022.pdf>

https://www.fredrikstad.kommune.no/globalassets/dokumenter/kmb/miljo-og-landbruk/friluft/naturkartlegging/artsrike-veikanter-wkn_rapport_2019_12.pdf

https://www.ullensaker.kommune.no/siteassets/10-tekstbibliotek/byutvikling/byplanlegging/jessheim-sentrum-formingsveileder_vedtatt.pdf (side 17)

<https://www.eidsvoll.kommune.no/siteassets/20-pdf-dokumenter/plan/overordnede-planer/kdp-naturmangfold-2022-2033/kommunedelplan-for-naturmangfold-2023-2034.pdf>

<https://www.moss.kommune.no/alle-tjenester/natur-klima-og-miljo/naturen-var/humler-i-moss/>

<https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-rogaland/dokument-fmro/landbruk/brosjyrer-og-rettleiarar/humblebrosjyrefmoa2018ny.pdf>

